

Suomen tietokirjailijat ry

Toimintakertomus 2015

Yhdistyksen jäseniä
ja toimiston väkeä
kevätkokouksen yhtey-
dessä järjestetyssä
poliittikopaneelissa
maaliskuussa Rova-
niemellä. Kuva Linda
Lappalainen.

Suomen tietokirjailijat ry
Toimintakertomus 2015

SISÄLLYS

VILKAS TIETOKIRJAVUOSI 2015	3		
SUOMEN TIETOKIRJAILIJAT RY:N TOIMINTA VUONNA 2015.....	5	KOULUTUS.....	17
JÄSENET	5	JULKAISUT.....	18
HALLINTO JA HENKILÖSTÖ.....	5	TUTKIMUKSET JA SELVITYKSET	19
Yhdistyksen kokoukset ja suunnitteluseminaari.....	5	MESSUT JA TIETOKIRJATAPAHTUMAT.....	20
Tilintarkastajat.....	6	KIRJAN VUOSI 2015.....	21
Hallitus ja valiokunnat.....	6	Tietokirjaviikko.....	22
Toimikunnat ja työryhmät	7	TIETOKIRJA.FI.....	22
Toimisto.....	8	Vuoden 2015 TIETOKIRJA.FI-tapahtumat.....	23
TIETOKIRJALLISUUDEN EDISTÄMINEN.....	9	JÄSENPALVELUT	27
Palkinnot.....	9	Neuvonta ja oikeusapu	27
Apurahat.....	12	Aluetoiminta	28
Jaetut apurahat 2015.....	13	Vuoden 2015 aluetilaisuudet	28
EDUNVALVONTA.....	12	Tietokirjailijavierailut ja tietokirjastipendit	33
YHDISTYKSEN KANSAINVÄLISET EDUSTUKSET	15	TALOUDELLINEN TOIMINTAKERTOMUS 2015.....	35
TIEDOTUS.....	16	Tuloslaskelma 2015	39

VILKAS TIETOKIRJAVUOSI 2015

Markku Löytönen
Puheenjohtaja
Suomen tietokirjailijat ry
Kuva Linda Lappalainen

Vuosi 2015 oli vilkas Kirjan vuosi, ja sen aikana järjestettiin useita teemaviikkoja. Elokuussa 2015 vietettiin tietokirjaviikkoa: viikon jokaiselle päivälle oli tarjolla tietokirjallista ohjelmaa ja sisältöä, ja Helsingissä järjestettiin kaksipäiväinen TIETOKIRJA.FI-tapahtuma viidennen kerran. Tapah- tumassa esiintyi jälleen yli sata tietokirjailijaa ja tie- tokirjallisuuden ystävää. Viikon aikana lähetettiin 20 lasten ja nuorten tietokirjailijaa kirjastoihin, ja

yhdistys julkaisi videon, jossa lukiolaiset kertoivat millaista on hyvä oppimateriaali.

Tietokirjallisuudella meni vuonna 2015 parem- min kuin julkisuudessa kerrottiin. Tietokirjanimik- keitä julkaistiin saman verran kuin edellisinä vuo- sina eikä myyntikään laskenut. Palkintoehdokkaana oli useita kymmeniä hienoja tietoteoksia ja niiden takana vielä suurempi joukko laadukkaita, mutta vähemmälle huomiolle jääneitä teoksia.

Myös yhdistyksemme vuosi oli työntäyteinen. Olemme haluttu yhteistyökumppani, minkä vuok- si olemme mukana monissa hankkeissa kirja- ja kulttuurialalla. Yhteistyömme opetus- ja kulttuu- riministeriön ja poliitikkojen kanssa sujui hyvin.

Olimme vaikuttamassa lainauskorvausmäärärahojen kasvuun ja olemme myös saamassa opetus- ja tutkimuskirjastot sen piiriin.

Yhdistyksen omien tapahtumien määrä kasvoi kiitos aktiivisten aluevastaaviemme. Järjestimme myös ennätysmäärän koulutustilaisuuksia. Niiden määrä tulee seuraavina vuosina kasvamaan entisestään.

Muuttuva tietoympäristö edellyttää, että tietokirjailijoiden tulee tuntee tekijänoikeutta ja osata hallinnoida oikeuksiaan entistä paremmin. Tietokirjailijoiden täytyy myös tuntee kustannusalan pelisäännöt ja kirjan tekemisen prosessit. Yhä useampi joutuu pohtimaan olisiko omakustantaminen kirjan julkaisemisen vaihtoehto tai pitäisikö painetun kirjan asemesta tai sen ohella julkaista teos sähköisessä muodossa.

Kiinnitimme toiminnassamme monilla foorumeilla huomion siihen, että Suomessa julkaistaan jatkossakin korkeatasoisia oppimateriaaleja. Yhtenä keskeisenä toiminnan painopisteenä oli lasten ja

nuorten tietokirjallisuuden edistäminen. Tämä työ jatkuu tulevina vuosina.

Yhdistyksemme jäsenmäärä kasvoi – nyt yhdistyksessä on yli 3 100 jäsentä. Kopiointikorvauksia yhdistys sai yli kolme miljoonaa euroa, ja apurahoja jaettiin ennätysmäärä, lähes 2,3 miljoonaa euroa. Nämä tulevat jäämään ennätyslukemiksi, sillä valokopioinnin määrä on nopeahkossa laskussa, jota digitaalinen kopiointi ei pysty korvaamaan. Tulevaisuudessa apurahojen määrä joudutaan sopeuttamaan laskevien tulojen tasolle. Muutosta kuitenkin lieventää se, että yhdistys voi tasaisesti purkaa rahastoimiaan korvauksia.

Kiitän kuluneesta vuodesta yhdistyksen aktiivista jäsenistöä, tarmokasta hallitusta ja ahkeria toimikuntia ja työryhmiä. Yhdistyksen toimisto on kantanut kasvaneen työtaakan esimerkillisellä tavalla. Myös siitä suuri kiitos.

SUOMEN TIETOKIRJAILIJAT RY:N TOIMINTA VUONNA 2015

JÄSENET

Yhdistykseen hyväksyttiin vuoden 2015 aikana 181 uutta jäsentä. Vuoden lopussa jäsenmäärä oli 3 113. Jäsenistä 1 696 oli miehiä ja 1 471 naisia. Yhdistyksen jäsenmaksu oli 75 euroa, seniorijäseniltä 25 euroa.

Varsinaiset jäsenet	2 880
Seniorijäsenet	223
Kunniajäsenet	10
Yhteensä	3 113

HALLINTO JA HENKILÖSTÖ

Yhdistyksen kokoukset ja suunnitteluseminaari

Yhdistyksen sääntömääräinen kevätkokous pidettiin 21.3. Rovaniemellä. Puheenjohtajana toimi dosentti Aini Linjakumpu. Vuosikokouksesitelmän piti professori Veli-Pekka Lehtola. Yhdistyksen sääntömääräinen syyskokous järjestettiin 21.11. Helsingissä. Puheenjohtajana toimi professori Juhani Lokki. Vuosikokouksesitelmän piti professori emeritus Ilkka Niiniluoto.

Luottamushenkilöiden suunnitteluseminaari järjestettiin 20.3. Rovaniemellä. Työnsä tietokirjallisuuden professorina vuoden 2015 alussa aloitta-

nut Pirjo Hiidenmaa puhui tietokirjallisuuden tutkimuksen ja tietokirjoittamisen opetuksesta sekä vireillä olevista tutkimushankkeista ja yhdistyksen varapuheenjohtaja Helena Ruuska esitteli sähköisiä oppimateriaaleja. Seminaarissa keskusteltiin myös yhdistyksen vaikuttamistyöstä kevään eduskunta-vaalien jälkeen sekä pohdittiin koulutustarpeita ja yhdistyksen julkaisusuunnitelmaa.

Tilintarkastajat

Yhdistyksen tilintarkastaja oli KHT Arto Sopenan (varalla KHT Tero Paukku) ja toiminnantarkastaja Seppo Kinkki (varalla Liisa Hammarberg). Sopenan ja Kinkki tekivät vuotta 2014 koskevan tilintarkastuksen 27.2.2015.

Hallitus ja valiokunnat

Yhdistystä johtaa kymmenhenkinen **hallitus**, johon vuonna 2015 kuuluivat puheenjohtajana Markku Löytönen (Helsinki) ja varapuheenjohtajana Helena Ruuska (Helsinki) sekä jäseninä Ari

Hakkarainen (Riihimäki), Markku Heikkilä (Oulu), Jaakko Heinimäki (Helsinki), Päivi Kosonen (Turku), Anne Mäntynen (Tampere), Terhi Pietiläinen (Kotka), Timo Tossavainen (Savonlinna) ja Pasi Saukkonen (Helsinki) sekä sihteerinä toiminnanjohtaja. Hallitus kokoontui kuusi kertaa.

Hallituksen työvaliokuntaan kuuluivat puheenjohtajana Markku Löytönen sekä jäseninä Helena Ruuska ja Pasi Saukkonen. Lisäksi kokouksiin osallistuivat toiminnanjohtaja, viestintäpäällikkö ja lakimies. Työvaliokunta kokoontui kuusi kertaa.

Talousvaliokuntaan kuuluivat puheenjohtajana Markku Löytönen sekä jäseninä Helena Ruuska ja Riitta Suominen. Taloudenhoitajana toimi toiminnanjohtaja.

Vaalivaliokuntaan kuuluivat puheenjohtajana Suvi Höglund sekä jäseninä Juha Drufva, Marjo Heiskanen, Leena Rossi, Eeva-Liisa Ryhänen ja Hannu Salmi. Vaalivaliokunta kokoontui kaksi kertaa.

Toimikunnat ja työryhmät

Vuoden 2015 aikana yhdistyksen asioita valmistelivat ja kehittivät seuraavat hallituksen asettamat toimikunnat:

Aluetoimikunta: puheenjohtajana Riitta Suominen (Pirkanmaa), jäseninä Markus Aaltonen (Etelä- ja Keski-Pohjanmaa), Annika Ardin (Päijät-Häme), Markku Heikkilä (Lappi), Lassi Saressalo (Lounais-Suomi), Markku Monni (Kanta-Häme), Osmo Pekonen 30.6. asti ja 1.7. alkaen Anu Mustonen (Keski-Suomi), Terhi Pietiläinen (Kaakonkulma), Eeva-Liisa Ryhänen (Uusimaa), Jarmo Saarti (Pohjois-Savo), Marja Simola (Pohjois-Karjala), Timo Tossavainen (Etelä-Savo) ja Marja-Riitta Vainikkala (Pohjois-Pohjanmaa ja Kainuu) sekä sihteerinä viestintäpäällikkö. Aluetoimikunnan jäsenet järjestivät alueillaan erilaisia tietokirjailijatilaisuuksia (ks. Alue- ja virkistystoiminta). Toimikunta kokoontui kaksi kertaa.

Apurahatoimikunta: puheenjohtajana Joel Kuortti, jäseninä Tapio Katko, Päivi Kosonen, Terhi

Pietiläinen ja Heleena Puolitaival. Sihteerinä toiminnanjohtaja. Toimikunta kokoontui neljä kertaa.

Palkintolautakunta: puheenjohtajana Paula Havaste, jäseninä Markku Monni, Kirsti Mäkinen, Anne Mäntynen ja Lassi Saressalo. Sihteerinä viestintäpäällikkö. Palkintolautakunta kokoontui kolme kertaa.

Politiikkatyöryhmä: puheenjohtajana Markku Löytönen, jäseninä Pirjo Hiidenmaa, Juhani Lokki, Helena Ruuska, Jukka-Pekka Pietiäinen ja Linda Lappalainen. Työryhmä kokoontui kolme kertaa.

Koulutustyöryhmä: puheenjohtajana Pirjo Hiidenmaa, jäseninä Pekka Hako, Olli Löytty, Anne Mäntynen ja Riitta Suominen.

Koulutustyöryhmä ei kokoontunut, koska vuoden 2015 aikana yhdistyksen toimisto otti koulutussuunnittelun tehtäväkseen.

Oppimateriaalityöryhmä: puheenjohtajana Helena Ruuska, jäseninä Hannele Cantell, Pirjo Hiidenmaa, Kimmo Päiväranta ja Timo Tossavainen. Työryhmä kokoontui kerran.

Lasten ja nuorten tietokirjallisuutta pohtiva työryhmä: puheenjohtajana Markku Löytönen, jäseninä Tuula Korolainen, Tuula Uusi-Hallila, Kari Vaijärvi ja Linda Lappalainen. Työryhmä kokoontui kaksi kertaa.

Toimisto

Yhdistyksen toimistossa työskenteli kuusi työntekijää. Toiminnanjohtajana jatkoi Jukka-Pekka Pietiäinen. Viestintäpäällikkönä toimi Linda Lappalainen. Tiedottajana toimi koko vuoden Ari Elo (1.8. asti Häkkinen) ja järjestösihteerinä Marianne Kuukka. Viestintäpäällikkö Anne Rutanen oli koko vuoden vanhempainvapaalla. Lakimiehinä työskentelivät koko vuoden Anna Kallio ja Jussi Ilvonen. Lakimies Mari Wallgren oli koko vuoden hoitovapaalla.

Yhdistyksen toimisto sijaitsi Suomen Kulttuurirahastolta ja Alfred Kordelinin säätiöltä vuokratuissa tiloissa osoitteessa Mariankatu 5, 3. krs, 00170 Helsinki. Yhdistyksen omistama toimisto-

*Yhdistyksen toimiston henkilökunta 2015:
Jukka-Pekka Pietiäinen (ylh. vas.), Anna Kallio,
Jussi Ilvonen, Linda Lappalainen, Ari Elo ja Marianne
Kuukka. Kuvat Linda Lappalainen ja Ari Elo.*

huoneisto Espoon Leppävaarassa oli edelleen vuokrattuna. Kirjanpitoasiat hoiti edellisvuosien tapaan Aallon Tilitoimisto Oy.

TIETOKIRJALLISUUDEN EDISTÄMINEN

Yhdistys tukee tietokirjallisuutta suoraan jakamalla apurahoja ja palkintoja tietokirjailijoille. Apurahat ja palkinnot rahoitetaan Kopioston keräämillä tekijänoikeuskorvauksilla, jotka se tilittää jäsenjärjestöilleen edelleen jaettaviksi.

Yhdistyksen jäsenet voivat hakea kirjailijakotipaikkoja Villa Karosta Beninissä, Mazzano Romanosta Italiassa ja Villa Lantesta Roomassa sekä Koneen Säätiön Saaren kartanosta Turun seudulla.

Lisäksi jäsenten vuokrattavissa ovat olleet Alfred Kordelinin säätiöltä vuokrattu lapinmaja Tuumantupa Jerisjärvellä ja Pietari-säätiöltä vuokrattu yksiö Pietarissa.

Palkinnot

Palkintolautakunta päätti vuonna 2015 Warelius- ja Tietopöllö-palkinnon saajat. Hallitus päätti Tietokirjailijapalkintojen ja Oppikirjailijapalkintojen saajat.

Warelius-palkinnot (à 12 000 euroa) saivat professori emeritus, tietokirjailija Ilkka Niiluoto ja oppikirjailija, varhaisen lukuopetuksen edistäjä Markku Töllinen. Palkinto jaettiin Sastamalan Vanhan kirjallisuuden päivillä 26.6.

Tietopöllö-palkinnon (8 000 euroa) sai tietokirjailija Paula Moilanen. Palkinto jaettiin 21.11. yhdistyksen syyskokouksessa Helsingissä.

Oppikirjailijapalkinnot (à 8 000 euroa) saivat apulaisrehtori Vuokko Aromaa, kasvatustieteen tohtori Martti Heinonen, lehtori Sari Lottonen, insinööri Simo Nieminen ja kasvatustieteen tohtori Pekka Rokka. Palkinnot jaettiin Educa-messuilla 24.1. Helsingissä.

Tietokirjailijapalkinnot (à 8 000 euroa) saivat FT, dosentti Kai Häggman, FT, dosentti Tellervo

Vasemmalla ylhäällä Oppikirjailijapalkitut Simo Nieminen (vas.), Sari Lottonen, Martti Heinonen ja Vuokko Aromaa. Vasemmalla alhaalla Warelius-palkitut Ilkka Niiniluoto (vas.) ja Markku Töllinen. Oikealla ylhäällä Tietokirjallisuuden edistämispalkinnon saanut Jaana Airaksinen (vas.) ja Tietokirjailijapalkitut Panu Rajala, Riitta Nikula, Tellervo Krogerus ja Kai Häggman. Oikealla alhaalla Tietopöytä-palkittu Paula Moilanen. Oikealla viereissä palkittuja ja toimiston väkeä Helsingin Kirjamesuilla. Kuvat Linda Lappalainen paitsi Warelius-palkitut, kuva Laura Haavisto.

Jaetut apurahat 2015

Krogerus, professori emerita Riitta Nikula, professori emeritus Panu Rajala ja toimittaja Juha Vakkuri. Palkinnot jaettiin 24.10. Helsingin Kirjamessuilla.

Helsingin Kirjamessuilla 24.10. jaettiin myös toista kertaa historiassa **Tietokirjallisuuden edistämispalkinto**. Palkinnon (6 000 euroa) sai kustantaja, tietokirjailija Jaana Airaksinen.

Lisäksi yhdistys osallistui seuraavien tietokirjapalkintojen rahoitukseen:

Tieto-Finlandia-palkinto, joka on Suomen Kirjasäätiön hallinnoima palkinto, rahoitetaan tietokirjallisuuden kopiointikorvauksista. Palkinnon suuruus on 30 000 euroa, josta tekijäpuolen osuus on puolet. Palkinnon sai Tapio Tamminen teokseen *Kansankodin piemämpi puoli*.

J. A. Hollon palkinto, joka on Suomen kääntäjien ja tulkien liiton jakama palkinto. Sen suuruus on 10 000 euroa. Palkinto rahoitetaan tietokirjallisuuden kopiointikorvauksista. Palkinto myönnettiin Jyrki Kalliolle hänen suomentamastaan ja toimittamastaan teoksesta *Mestari Kongin keskustelut*.

Apurahat

Yhdistys myönsi apurahoja luovaan tietokirjalliseen työskentelyyn vuoden 2015 aikana kahdesti. Maaliskuussa olivat haettavina puolivuotisapurahat sekä apurahat lasten ja nuorten tietokirjojen, esikoistietokirjojen ja tietokirjakritiikkien kirjoittamiseen. Syyskuussa olivat haussa apurahat luovaan tietokirjalliseen työskentelyyn. Laitteapurahoja sekä matka-, koulutus- ja työtilaapurahoja jäsenet saattoivat hakea jatkuvasti.

Apurahojen hakijoita oli kaikkiaan 1 655. Apurahoja myönnettiin 817 hakijalle yhteensä yli 2,3 miljoonaa euroa.

EDUNVALVONTA

Yhdistys on valvonut jäsentensä oikeuksia kustannussopimus- ja tekijänoikeusasioissa. Se on antanut lausuntoja tekijänoikeusasioissa sekä ollut mukana opetus- ja kulttuuriministeriön kuulemistilaisuuksissa.

	kpl	summa (euroa)	keskiarvo (euroa)
KEVÄÄLLÄ JAETTAVAT			
Puolivuotiset	38	484 000	12 737
Esikoistietokirja	54	87 000	1 611
Lasten ja nuorten tietokirjat	12	29 000	2 417
Tietokirjakritiikki	30	40 000	1 333
Yhteensä	134	640 500	
SYKSYLLÄ JAETTAVAT			
Luovaan kirjalliseen työskentelyyn	488	1 494 200	3 062
JATKUVAHAKUISET			
Laitte	174	134 935	775
Matka	17	12 200	718
Koulutus	2	1 368	683
Työtila	2	1 900	950
Yhteensä	195	150 403	
Kaikki apurahat yhteensä	817	2 284 603	

Yhdistys on Kopioston jäsenjärjestö. Yhdistyksellä oli edustaja Kopioston hallituksessa (Ari Hakkarainen), vaalivaliokunnassa (Jukka-Pekka Pietiäinen puheenjohtajana), valokopiointijaostossa (Jukka-Pekka Pietiäinen) sekä sen työ- ja neuvotteluryhmissä (Jukka-Pekka Pietiäinen ja Anna Kallio). Vuoden lopussa yhdistykselle annettuja Kopiosto-
valtakirjoja oli kaikkiaan 6 707.

Yhdistys on kirjailijoiden tekijänoikeusjärjestö Sanaston jäsen, ja sillä oli hallituksessa kaksi edustajaa (Pirjo Hiidenmaa ja Jukka-Pekka Pietiäinen).

Yhdistyksen edustajia oli myös Suomen Kirjäsäätiön tietokirjarahastossa, kirjastoapurahalautakunnassa, Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnassa, Lukukeskuksen hallituksessa, Helsingin Kirjamesujen ohjelmatoimikunnassa, Turun Kirjamesujen päätoimikunnassa, TIETOKIRJA.FI-tapahtuman ohjelmatoimikunnassa ja järjestelytoimikunnassa, Selkokirjatyöryhmässä, Tekijäfoorumissa ja Tekijänoikeusasioiden neuvottelukunnassa. Jukka-

Pekka Pietiäinen oli Kirjan vuosi 2015 -hankkeen yhteistyöryhmän puheenjohtaja.

Yhdistys oli jäsenenä myös Suomen tekijänoikeudellisessa yhdistyksessä, Villa Karon Ystävät ry:ssä, Suomen kirjastoseurassa, IBBY Finlandissa, Vanhan kirjallisuuden päivät ry:ssä, Lähikirjastojen puolesta ry:ssä, Suomen koulukirjastoyhdistyksessä, Lastenkirjainstituutissa, Luovan työn tekijöiden ja yrittäjien valtuuskunta Lyhydyssä ja Pro Lastenkirjallisuustalossa.

Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan ja Suomen tietokirjailijat ry:n vuonna 2014 järjestämien tietokirjallisuuden tilaa ja tulevaisuutta käsittelevien keskustelujen pohjalta työstetyt tietokirjallisuuden ja -kulttuurin teesit julkaistiin maaliskuussa 2015. Teesit korostavat tietokirjallisuuden ja -kulttuurin merkitystä suomalaisen yhteiskunnan ja kulttuurin kehittymiselle. Yleistason linjausten lisäksi teeseihin kuuluu konkreettisia kehitysehdotuksia. Teesit löytyvät osoitteesta www.tjnk.fi/fi/arkisto/tietokirjallisuuden-teesit.

YHDISTYKSEN KANSAINVÄLISET EDUSTUKSET

Baltic Writers' Councilin vuosikokoukseen Visbyssä 27.–28.3. osallistui Jukka-Pekka Pietiäinen.

Lontoon kirjamesuille 14.–16.4. osallistui Jukka-Pekka Pietiäinen.

Pohjoismaisten kirjailija- ja kääntäjäjärjestöjen neuvoston kokoukseen Reykjavikissä 12.–13.5. osallistuivat Markku Löytönen, Jukka-Pekka Pietiäinen, Jaakko Heinimäki, Terhi Pietiläinen ja Anna Kallio.

Frankfurtin kirjamesuille

14./15.–16.10. osallistuivat Päivi Kosonen, Pasi Saukkonen, Jukka-Pekka Pietiäinen, Anna Kallio ja Ari Elo.

Pohjoismaisten tietokirjailijajärjestöjen

kokous pidettiin 25.–26.10. Helsingissä. Kokousta isännöi Suomen tietokirjailijat ry.

IFRRO:n vuosikokoukseen ja **International Authors Forumin** kokouksiin Méxicossa 9.–13.11. osallistui Jukka-Pekka Pietiäinen.

Yhdistys on **European Writers' Councilin** jäsen, Pirjo Hiidenmaa toimi EWC:n puheenjohtajana

Pohjoismaisten tietokirjailijajärjestöjen väkeä kokouksessa Helsingissä. Kuva Pia Tiisanen.

kesäkuuhun 2015 asti. Vuosikokoukseen Brysselissä osallistuivat Markku Löytönen ja Jukka-Pekka Pietiäinen.

TIEDOTUS

Yhdistys siirtyi syyskuussa 2015 lähettämään painetun jäsentiedotteen sijaan uutiskirjettä sekä aluekirjeitä sähköisesti. Lisäksi jäsenille postitettiin vuoden aikana neljä painettua jäsentiedotetta.

Ajankohtaisista asioista tiedotettiin myös verkkosivujen ja sosiaalisen median kautta.

Tiedotusvälineille, yhteistyöryhmille ja sidosryhmien edustajille tiedotettiin aktiivisesti yhdistyksen myöntämistä palkinnoista ja apurahoista sekä yhdistyksen järjestämistä tapahtumista, ohjelmasta muun muassa kirjamesseilla ja muista yleisölle avoimista tilaisuuksista.

Elokuussa järjestetty kaksipäiväinen TIETOKIRJA.FI-tapahtuma ja koko viikon kestänyt Kirjan vuoden tietokirjojen teemaviikko sekä tietokirja-

viikkoon liittynyt somekampanja saivat kiitettävästi mediahuomiota. Alkuvuodesta myös TIETOKIRJA.FI-verkkosivut ja visuaalinen ilme uudistettiin.

Yhdistyksen sisäinen ja ulkoinen tiedottaminen on liitetty osaksi yhdistyksen strategiaa, jota kehitetään määrätietoisesti. Vuonna 2015 panostettiin tiedotustyöhön yhdistyksen ja sen tavoitteiden ja tietokirjallisuuden näkyvyyden nostamiseksi ja tie-toisuuden lisäämiseksi sekä painetussa että sähköisessä mediassa. Tämä näkyi useissa lehti- ja radiojutuissa, joissa yhdistys antoi lausuntoja ajankohtaisista asioista.

Alkuvuodesta usealla eri paikkakunnalla järjestetyt poliitikkopaneelit keräsivät paikallista näkyvyyttä hyvin. Tammikuussa julkaistu *LAATUA! Oppimateriaalit muuttuvassa tietoympäristössä* -teos huomioitiin useissa tiedotusvälineissä ja kritiikeissä.

Lisäksi vuoden aikana päivitettiin yhdistyksen viestinnän ja tiedottamisen välineistöä ja tapoja sekä otettiin taitettujen, sähköisten uutiskirjeiden

lisäksi käyttöön sähköinen tiedotepalvelu. Yhdistyksen sähköinen apurahalomake otettiin käyttöön syksyn apurahahaun yhteydessä syyskuussa 2015.

Yhdistys lisäsi aktiivisuuttaan myös sosiaalisessa mediassa. Yhdistyksellä on julkinen Facebook-sivu osoitteessa www.facebook.com/suomentietokirjailijat ja vain jäsenille tarkoitettu Tietokirjailijat Facebookissa -ryhmä. Yhdistyksellä on oma Twitter-tili.

KOULUTUS

Vuonna 2015 yhdistys järjesti kolmatta kertaa jäsenilleen Tietokirjailijan kurssin. Kurssille hyväksyttiin 34 osallistujaa. Kurssi järjestettiin yhteensä kuutena lauantaina Tieteiden talolla Helsingissä.

Koulutuspäivien aiheita olivat yleinen tietokirjakulttuuri (kouluttajina Maaria Linko, Markku Löytönen, Jukka-Pekka Pietiäinen ja Helena Ruuska), kirjoittamiseen liittyvä ammattitaito (Pirjo Hiidenmaa ja Olli Löytty), tekijänoikeudet ja kustan-

nussopimukset (Jussi Ilvonen, Anna Kallio ja Juha Pihlajaniemi) tietokirjailijana toimiminen (Jaakko Heinimäki, Heikki Jokinen, Anna Kallio ja Jukka-Pekka Pietiäinen), julkaisemiseen liittyvä ammattitaito (Maaria Linko, Jukka-Pekka Pietiäinen, Anne Rutanen ja Riitta Suominen) sekä sähköinen julkaiseminen (Marja Hjelt, Johannes Pernaa, Juha Tarvainen ja Ville Toro). Kurssilaisten palaute kurssista oli kiittävä, joten kurssi päätettiin järjestää kehityskohteet huomioiden uudelleen myös vuonna 2016.

Uusien jäsenten ilta ja koulutustilaisuus järjestettiin 16.9. Tieteiden talolla. Paikalla tilaisuudessa olivat puheenjohtaja ja toimiston henkilökunta. Ilta jatkui tutustumisella yhdistyksen tiloihin ja illanvietolla.

Tietokirja ja kuva -koulutus järjestettiin 28.2. toista kertaa. Koulutuksessa pohdittiin kuvan merkitystä viestin välittäjänä ja osana hyvin tehtyä tietokirjaa. Kouluttajina toimivat Jussi Ilvonen, Ilpo Jäppinen, Jukka Kukkonen, Linda Lappalainen ja Tiina Puputti.

Suomen arvostelijain liiton kanssa toteutettiin koulutuspäivä tietokirjakritiikin kirjoittamisesta 26.9. Tieteiden talolla. Koulutuspäivään valituille lähetettiin ennakotehtävä, jota käytiin läpi koulutuspäivän aikana käytännön tasolla. Kouluttajina toimivat Päivi Heikkilä-Haltonen, Pirjo Hiidenmaa ja Päivi Kosonen.

Sosiaalisen median koulutus järjestettiin ensimmäistä kertaa 7.11. Tieteiden talolla. Koulutuspäivän aikana pureuduttiin erityisesti Twitterin käyttöön, suunniteltiin osallistujien sosiaalisen median näkyvyyttä ja harjoiteltiin käytännössä viestimistä sosiaalisen median eri kanavissa. Kouluttajina toimivat Riitta Suominen, Tuija Aalto ja Cristina Andersson.

JULKAISUT

Tammikuussa 2015 julkaistiin yhdistyksen kustantama teos *LAATUA! Oppimateriaalit muuttuvassa tietoympäristössä*. Artikkelikokoelman kirjoittajina

olivat Hannele Cantell, Telle Hailikari, Pirjo Hiidenmaa, Marja-Liisa Julkunen, Lauri Järvilehto, Anna Kallio, Marja-Kristiina Lerkkanen, Kati Koivikko, Sari Lindblom-Yläne, Anne Mäntynen, Heini Paavola, Jukka-Pekka Pietiäinen, Liisa Postareff, Kimmo Päivärinta, Yrjö Repo, Olli Ruth, Helena Ruuska, Teuvo Sankila, Johannes Savolainen, Marja Simola, Elise Tarkoma, Timo Tossavainen, Jukka Vahtola ja Kirsi Vuorinen. Kirjan toimittivat Helena Ruuska, Markku Löytönen ja Anne Rutanen.

Syksyllä käynnistettiin oppimateriaalien historiaa käsittelevän tietokirjan kirjoitustyö. Kirjan toimituskuntaan kuuluvat Markku Löytönen, Helena Ruuska, Pirjo Hiidenmaa ja Ari Elo. Kirjan 19 artikkelia käsittelevät eri oppiaineiden oppimateriaalin kehitystä ja esittelevät kunkin oppiaineen käännetekiveä teoksia. Kirja julkaistaan syksyllä 2016.

TUTKIMUKSET JA SELVITYKSET

Helsingin avoimen yliopiston tutkija Maaria Linko toteutti yhdistyksen tilaamana selvityksen tietokirjailijoiden medianäkyvyydestä. Tutkimusraportti *Tietokirjallisuuden näkyvyys selailukulttuurissa* julkaistaan alkuvuodesta 2016. Selvitys on jatkoa Lingon vuoden 2010 *Asiantuntija vai julkkis – Tietokirjallisuus ja tietokirjailijat mediassa* -selvitykselle. Uuden selvityksen lehtiaineiston keräsi tutkimusavustaja Kaisa Leinonen.

Yrjö Repo teki kirjastoluokittain selvityksen tietokirjallisuuden kustantajista.

Tutkimusraportit ja selvitykset ovat luettavissa yhdistyksen verkkosivuilla osoitteessa www.suomentietokirjailijat.fi/jasenyys/julkaisut.

MESSUT JA TIETOKIRJATAPAHTUMAT

Yhdistys osallistui seuraaville kirjamesseille ja tietokirjatapahtumiin:

Educa-messut, Helsingin Messukeskus 23.–24.1. Yhdistyksen osasto (päivystäjänä Ari Häkkinen, Jussi Ilvonen, Anna Kallio, Marianne Kuukka, Linda Lappalainen ja Timo Tossavainen), jäsentilaisuus 24.1. (Helena Ruuska: Oppimateriaalit muuttuvassa tietoympäristössä, kommenttipuheenvuoro Simo Veistola) ja Oppikirjailijapalkintojen jako (Markku Löytönen ja Helena Ruuska).

Vanhan kirjallisuuden päivät, Sastamala 26.–27.6. Warelius-palkintojen jako 26.6. (Jukka-Pekka Pietiäinen ja Kirsti Mäkinen) ja TIETOKIRJA.FI: Elämäni tietokirjat (Stan Saanila), TIETOKIRJA.FI: Elämäni tietokirjat 27.6. (Pekka Haavisto).

Turun Kirjamesset 2.–4.10. Yhdistyksen osastolla Lassi Saressalo ja lounaissuomalaisten jäsenten työryhmä, *Tapaa tietokirjailija!* -tapaamisissa

15 paikallista tietokirjailijaa (Satu Hakanurmi, Ulla Hakola, Irmeli Helin, Ulla Järvi, Olli Kleemola, Tarja Koffert, Olli Kuusisto, Lasse Kylänpää, Maarit Nermes, Tapio Niemi, Tuulikki Pekkainen, Anne Pentti, Mia Rönkä, Lassi Saressalo ja Tuula Vainikainen), TIETOKIRJA.FI: Tietokirjaraati 3.10. (Anu Hopia, Hannu Salmi, Tuula Vainikainen ja Keijo Virtanen. Juontajana Anne Rutanen), TIETOKIRJA.FI: Tietokirjallisuuden uudet trendit 4.10. (Elina Grundström, Pirjo Hiidenmaa ja Päivi Kosonen), Alkuperäiskansa saamelaiset ja Suomen etniset vähemmistöt oppikirjoissa 4.10. (Tiina Sanila-Aikio ja Pirjo Hiidenmaa, yhteistyössä Saamelaiskäräjien kanssa). Lounais-Suomen alueen jäsenillä oli mahdollisuus tilata vapaalippuja.

Helsingin Kirjamesset 22.–25.10. TIETOKIRJA.FI: Poliittinen elokuva maailman peilinä 22.10. (Matti Salo, haastattelijana Antti Alanen), Miten kirjoittaa hyvä teksti? 23.10. (Elina Grundström, haastattelijana Paula Havaste, yhteistyössä Heureka kanssa), TIETOKIRJA.FI: Vapaakauppa ja ka-

pitalismi – Engelsin Englannista nykyaikaan 23.10. (Jorma Mäntylä, haastattelijana Juha Drufva), Jäsentilaisuus 24.10. (Laura Karlsson / Kirjan vuosi ry, yhteistyöjärjestöjen uusien vetäjien paneeli: Leena Majander-Reenpää / FILI, Jyrki Vainonen / Suomen Kirjailijaliitto ja Ilmi Villacis / Lukukeskus, paneelin vetäjänä Eeva-Liisa Ryhänen ja Jukka-Pekka Pietiäinen), Tietokirjailijapalkintojen ja Tietokirjallisuuden edistämispalkinnon jako 24.10. (Markku Löytönen ja Helena Ruuska), TIETOKIRJA.FI: Tietokirjaraati 24.10. (Tuija Brax, Heimo Holopainen, Jussi Lähde ja Anna-Stina Nykänen, juontajana Ari Elo). Suunnista kirjaan -tapahtuma, yhteistyössä ÄOL:n kanssa, toi messuille yli 8 000 koululaista, päivystys 22.–23.10. Jäsenillä oli mahdollisuus tilata vapaalippuja.

Villa Kiven Tietokirjailijailat. Yhdistys järjesti neljä Tietokirjailijailtaa Villa Kivessä Helsingissä yhteistyössä Lukukeskuksen ja Kivi-talo Säätien kanssa.

25.2. Tapio Tamminen ja Eeva-Liisa Ryhänen: *Millaiset ovat länsinaapurimme kansankodin*

ideologiset juuret? Mistä juontuu muukalaisviha? Tietokirjailija historiallisten kehityskaarien tulkkina.

15.4. Kristiina Koivunen ja Eeva-Liisa Ryhänen: *Lähi-itä, Isis ja Turkki. Tietokirjailijana isojen asioiden äärellä.*

14.10. Marjatta Levanto, Salla Savolainen ja Eeva-Liisa Ryhänen: *Kuka on Hämeenlinnan Janne? Miten laitetaan yleisnero yksien kansien väliin?* Osa Kirjan vuoden lasten- ja nuortenkirjallisuuden teemaviikkoa.

4.11. Osmo Kontula, Emilia Vuorisalmi ja Eeva-Liisa Ryhänen: *Miten saadaan väljähtänyt suhde säkenöimään? Kirjoja seksistä ja rakkaudesta.*

KIRJAN VUOSI 2015

Vuosi 2015 oli Kirjan vuosi. Kirjan vuosi oli suomalaisen kirja-alan yhteinen hanke, joka kutsui kaikki alan toimijat tekemään näkyväksi yhteisen ilmeen alla sitä, kuinka paljon kirjallisuudessa ja kirja-alalla tapahtuu. Kirjan vuoden tapahtumia

järjestettiin vuoden aikana lähes 1 000 noin 80 paikkakunnalla.

Myös Suomen tietokirjailijat ry järjesti runsaasti tapahtumia Kirjan vuoteen liittyen ja koordinoi tietokirjojen teemaviikkoa elokuussa. Lisäksi yhdistys otti osaa muun muassa Kirjan vuoden Minäkin luen! -mielenilmauksen järjestämiseen lukemisen puolesta. Mielenilmaus toteutettiin 8.11. ympäri Suomen.

Tietokirjaviikko

Elokuussa 24.–30.8. vietettiin Kirjan vuoden 2015 tietokirjaviikkoa. Viikon jokaisena päivänä järjestettiin tietokirjaohjelmaa.

Maanantaina teemana oli matka, tiistaina keskusteltiin sananvapaudesta. Keskiviikkona ja torstaina Tieteiden talolla järjestettiin päätapahtumana kaksipäiväinen TIETOKIRJA.FI, näyttely *100 merkittävää suomalaista tietokirjaa* oli koko viikon ajan esillä Tieteiden talossa. Perjantaina oppimateriaaliteeman mukaisesti yhdistys julkaisi Laa-

dukkaat oppimateriaalit -videon, jossa eri-ikäiset oppilaat keskustelevat oppimateriaaleista. Lauan-taina Tietokirjallisuuden edistämiskeskus rahoitti kahdenkymmenen lasten- ja nuortentietokirjailijan esiintymisen kirjastoissa ympäri Suomen (kts. kohta Tietokirjailijavierailut ja Tietokirjastipendit). Sunnuntai oli rauhoitettu somekampanjassa tietokirjan lukemiselle.

Kaikissa tietokirjaviikon tapahtumissa yhteensä oli esiintyjä noin 130. Lisäksi verkossa ja sosiaalisessa mediassa julkaistiin viikon aikana Seitsemän faktaa tietokirjallisuudesta.

TIETOKIRJA.FI

Kaksipäiväinen TIETOKIRJA.FI-tapahtuma järjestettiin Tieteiden talolla Helsingissä 26.–27.8. viidennen kerran. Aiheiltaan tietokirjafestivaali pureutui tällä kertaa erityisesti valtaan. Yleisömäärä, ohjelman määrä ja tapahtuman tunnettuus ovat kasvaneet vuosien varrella tasaisesti. Tapahtumassa

esiintyi yli sata tietokirjailijaa ja tietokirjallisuuden ystävää. Mukana tapahtuman järjestelyissä olivat muun muassa Suomen tietokirjailijat ry, Suomen Kustannusyhdistys, Tietokirjallisuuden edistämiskeskus, Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta ja Tieteellisten seurain valtuuskunta.

Vuoden 2015 TIETOKIRJA.FI-tapahtumat

8.1. Tieteiden yön Tiedekirjaraati. Raadissa Maija Aksela, Paula Havaste, Juhani Lokki ja Markku Ojanen. Vetäjänä Pirjo Hiidenmaa.

13.1. Tarinoiden puiston TIETOKIRJA.FI-ilta: Kerronnan keinot lastentietokirjallisuudessa. Esiintyjinä Carlos da Cruz ja Liisa Lauerma. Juontajana Linda Lappalainen.

16.3. Martinlaakson kirjaston TIETOKIRJA.FI-päivä: Koirat tietokirjallisuudessa. Esiintyjänä Tiina Raevaara.

21.3. Hakunilan kirjaston TIETOKIRJA.FI-päivä: ruoka-aiheiset tietokirjat ja kokkaustyöpaja. Esiintyjänä Inna Somersalo.

23.5. Mistä hyvät lastentietokirjat on tehty? -keskustelu lastenkirjallisuusfestivaali Kirjahyrrässä Naantalissa. Esiintyjinä Iiris Kalliola, Marjatta Levanto, Markku Löytönen ja Päivi Heikkilä-Halttunen. Vetäjänä Lassi Saressalo.

26.6. Vanhan kirjallisuuden päivillä Elämäni tietokirjat -haastattelussa Stan Saanila. Haastattelijana Jukka-Pekka Pietiäinen.

27.6. Vanhan kirjallisuuden päivillä Elämäni tietokirjat -haastattelussa Pekka Haavisto. Haastattelijana Ari Häkkinen.

17.7. TIETOKIRJA.FI-päivä Volter Kilpi Kustavissa -viikolla. Teemana lasten- ja nuortentietokirjallisuus. Esiintyjinä Marjut Hjelt, Elina Lappalainen, Maia Raitanen ja Markus Hotakainen. Juontajana Linda Lappalainen.

15.–17.7. Tietokirja haastaa keskusteluun SuomiAreenan Torilavalla Porissa. Jukka-Pekka Pietiäinen haastattelussa Anu Laitila ja Jussi Pekkarinen (15.7.), Jaakko Heinimäki (16.7.) ja Olli Rehn (17.7.).

24.8. Mitä kerettiläisyys on? -keskustelu TIETOKIRJA.FI-etkoilla Porthanian Tiedekulmassa Helsingissä. Esiintyjinä Jaakko Heinimäki, Risto Pulkinen ja Linda Lappalainen.

24.8. Runokuun Tietokirjaraati Kansallisteatterin Lavaklubilla Helsingissä. Raadissa Tomi Astikainen, Reeta Paakkinen ja Rauli Virtanen. Tuomareina Virpi Hämeen-Anttila, Mia Kankimäki ja Kimmo Kiljunen. Juontajana Marko Gustafsson.

25.8. Rikkaus ja valta -keskustelu TIETOKIRJA.FI-etkoilla Porthanian Tiedekulmassa Helsingissä. Esiintyjinä Heikki Hiilamo, Lauri Holappa, Laura Kolbe ja Ari Elo.

Kaksipäiväisen TIETOKIRJA.FI-festivaalin esiintyjä elokuussa Tieteiden talolla. Kuvat Jari Loisa.

25.8. Tutkijoiden sananvapaus -keskustelu TIETOKIRJA.FI-etkoilla Porthanian Tiedekulmassa Helsingissä. Esiintyjinä Reetta Kettunen, Päivi Korpisaari ja Iida Simes.

26.–27.8. TIETOKIRJA.FI-festivaali Tieteiden talolla Helsingissä. Yli sata esiintyjää.

27.8. TIETOKIRJA.FI-jatkot Marian Helmessä Helsingissä. Pirjo Hiidenmaan tietokirjavisia ja Petty Pilgrims -live.

12.9. Tiedekirjaraati Lapin yliopiston Tieteen päivillä. Raadissa Kari Väänänen, Heikki Autto, Anni Tolppi ja Aini Linjakumpu. Vetäjänä Markku Heikkilä.

Kaksipäiväisen Tietokirja.FI-festivaalin esiintyjä elokuussa Tieteiden talolla.
Kuvat Jari Loisa.

24.10. Helsingin Kirjamesujen Tietokirjaraati.
Raadissa Tuija Brax, Holle Holopainen
Jussi Lähde ja Anna-Stina Nykänen.
Juontajana Ari Elo.

3.10. Turun Kirjamesujen Tietokirjaraati. Raadissa
Anu Hopia, Hannu Salmi, Tuula Vainikainen ja
Keijo Virtanen. Juontajana Anne Rutanen.

4.10. Tietokirjallisuuden uudet trendit -keskustelu
Turun Kirjamesuilla. Esiintyjinä Elina Grundström,
Pirjo Hiidenmaa ja Päivi Kosonen.

22.10. Poliittinen elokuva maailman peilinä
-keskustelu Helsingin Kirjamesujen Tiedetorilla.
Esiintyjinä Matti Salo ja Antti Alanen.

23.10. Vapaakauppa ja kapitalismi – Engelsin
Englannista nykyaikaan -keskustelu Helsingin
Kirjamesujen Tiedetorilla. Esiintyjinä
Jorma Mäntylä ja Juha Drufva.

JÄSENPALVELUT

Neuvonta ja oikeusapu

Yhdistyksen lakimiehet ja toiminnanjohtaja antoivat jäsenille oikeudellista neuvontaa. Lakimiehet neuvoivat tekijänoikeudellisissa ja sopimusoikeudellisissa kysymyksissä sekä verotukseen, sosiaaliturvaan ja yritystoimintaan liittyvissä asioissa. He kommentoivat uusien ja vanhojen jäsenten kustannussopimuksia sekä neuvottelivat niistä kustantajien kanssa.

Yhdistyksen verkkosivuilla on yhdistyksen suositus kustannussopimuksen sisällöstä. Lisäksi verkkosivuilla on yleistä tekijänoikeustietoa sekä verotusta ja sosiaaliturvaa koskevat osiot.

Aluetoiminta

Aluetilaisuuksia järjestettiin vuoden aikana Hamina, Helsingissä, Hämeenlinnassa, Joensuussa, Jyväskylässä, Kotkassa, Kuopiossa, Lahdessa, Lappeenrannassa, Mikkelissä, Oulussa, Porissa, Rovaniemellä, Savonlinnassa, Seinäjoella, Tampereella ja Turussa.

Aluetilaisuuksissa pidettiin muun muassa tietokirjallisuuteen ja tekijänoikeuksiin liittyviä esitelmiä ja alustuksia. Osassa tilaisuuksia oli yleisölle avoin luento, jonka jälkeen oli jäsenille tarkoitettu oma tilaisuutensa.

Kevään eduskuntavaaleihin vaikuttamista jatkettiin kutsumalla kansanedustajaehdokkaita paneelikeskusteluihin kymmenellä paikkakunnalla. Keskustelujen teemana oli *Tieto- ja oppikirjallisuuden nykytila ja tulevaisuus*.

Poliitikkojen paneelikeskustelut järjestettiin Hämeenlinnassa 7.1., Tampereella ja Oulussa 7.2., Jyväskylässä ja Lahdessa 21.2., Joensuussa 28.2., Kotkassa 14.3., Savonlinnassa 27.3. ja Kuopiossa

28.3. Lapin alueen paneeli järjestettiin kevätkokouspäivien yhteydessä 20.3.2015.

Lounais-Suomen tietokirjailijat osallistuivat Turun Kirjamesujen osaston järjestämiseen ja messuilla päivystämiseen. Lisäksi joitakin tilaisuuksia markkinoitiin ristiin naapurialueen jäsenille. Jäsenille tarjottiin myös paikallisten kirjamesujen pääsylippuja. Helsingin Kirjamesujen pääsylippuja tarjottiin kaikille jäsenille.

Vuoden 2015 aluetilaisuudet

17.1. Poliitikkopaneeli ja aluetilaisuus Hämeenlinnassa. Panelisteina Tarja Filatov, Aino-Kaisa Pekonen, Marjatta Rahkio ja Lulu Ranne. Puheenjohtajana Jukka-Pekka Pietiäinen. Kanta-Häme.

7.2. Poliitikkopaneeli ja aluetilaisuus Oulussa. Panelisteina Jenni Pitko, Hanna Sarkkinen, Anne Snellman ja Mari-Leena Talvitie. Puheenjohtajana Markku Löytönen. Pohjois-Pohjanmaa ja Kainuu.

7.2. Poliitikkopaneeli ja aluetilaisuus Tampereella. Panelisteina Anna Kontula, Olli-Poika Parviainen ja Sofia Vikman. Puheenjohtajana Jukka-Pekka Pietiäinen. Pirkanmaa.

21.2. Poliitikkopaneeli ja aluetilaisuus Jyväskylässä. Panelisteina Tuula Peltonen, Eila Tiainen, Sinuhe Wallinheimo, Toimi Kankaanniemi ja Petri Neittaanmäki. Puheenjohtajana Helena Ruuska. Keski-Suomi.

21.2. Poliitikkopaneeli ja aluetilaisuus Lahdessa. Panelisteina Mika Kari, Sari Niinistö, Kaarina Suhonen ja Sonja Falk. Puheenjohtajana Jukka-Pekka Pietiäinen. Päijät-Häme.

24.2. *100 merkittävää suomalaista tietokirjaa* -näyttelyn avajaiset ja paneelikeskustelu *Merikirjallisuus tietokirjallisuuden lajina* Vantaalla. Esiintyjinä Jukka-Pekka Pietiäinen, Juha Ruusuvaara ja Heikki Haapavaara. Uusimaa.

25.2. Villa Kiven Tietokirjailijailta Helsingissä: *Kansankodin pimeämpi puoli*. Esiintyjinä Tapio Tamminen ja Eeva-Liisa Ryhänen. Uusimaa.

28.2. Poliitikkopaneeli ja aluetilaisuus Joensuussa. Panelisteina Pekka Ravi, Riitta Myller, Anu Vehviläinen ja Krista Mikkonen. Puheenjohtajana Markku Löytönen. Pohjois-Karjala.

2.3. Avoin yleisötilaisuus ja aluetilaisuus Turussa: *Mitä tekevät tietokirjallisuuden professori ja tietokirjallisuuden kustantaja?* Esiintyjinä Pirjo Hiidenmaa ja Tero Norkola. Lounais-Suomi.

14.3. Poliitikkopaneeli ja aluetilaisuus Kotkassa. Panelisteina Sari Palm, Mervi Haakana, Markku Laukkanen ja Peter Muurman. Puheenjohtajana Helena Ruuska. Kaakonkulma.

20.3. Poliitikkopaneeli ja aluetilaisuus Rovaniemellä. Panelisteina Johanna Ojala-Niemelä, Heikki Autto, Marko Varajärvi ja Paavo Väyrynen. Puheenjohtajana Markku Löytönen. Lappi.

20.–21.3. Tiedon jano Kuopiossa. Esiintyjinä muun muassa Teemu Keskisarja, Atik Ismail, Antti Heikkinen, Veijo Hietala, Hanna Moilanen, Sanna Ryytänen, Jari Tamminen, Atso Almila ja Antti Vihinen. Yhteistyössä Tietokirjakiertue Tiedon janon ja Kulttuuriosuuskunta Sataman Tarmo kanssa. Pohjois-Savo.

27.3. Poliitikkopaneeli ja aluetilaisuus Savonlinnassa. Panelisteina Jouni Backman, Jari Leppä, Jan Hultin, Teuvo V. Riikonen ja Reijo Paunonen. Puheenjohtajana Helena Ruuska. Etelä-Savo.

28.3. Poliitikkopaneeli ja aluetilaisuus Kuopiossa. Panelisteina Kaarlo Julkunen, Pekka Niiranen, Anna Olkkonen ja Anne Paulo-Tuovinen. Puheenjohtajana Markku Löytönen. Pohjois-Savo.

14.4. Kuukausi-ilta Turussa: Jäsenten vapaamuotoinen tapaaminen joka kuukauden toisena tiistaina. Lounais-Suomi.

15.4. Villa Kiven Tietokirjailijailta Helsingissä: *Suuruudenhullu Turkki*. Esiintyjinä Kristiina Koivunen ja Eeva-Liisa Ryhänen. Uusimaa.

21.4. Aluetilaisuus Seinäjoella: *Mitä on historia?* Esiintyjänä Heikki Ylikangas. Etelä- ja Keski-Pohjanmaa.

22.4. *100 merkittävää suomalaista tietokirjaa* -näyttelyn avajaiset ja aluetilaisuus Lappeenrannassa. Esiintyjinä Jukka-Pekka Pietiäinen, Risto Isomäki ja Terhi Pietiläinen. Kaakonkulma.

7.5. Aluetilaisuus Joensuussa: *Unelmalohia ja lohiunelmia*. Esiintyjänä Matti Kettunen. Pohjois-Karjala.

12.5. Kuukausi-ilta Turussa: Jäsenten vapaamuotoinen tapaaminen joka kuukauden toisena tiistaina. Lounais-Suomi.

19.5. Tietokirjailijailta Porissa: *Satakunta ja luontokuvaus tietokirjallisuudessa*. Esiintyjinä Pertti Rajala ja Markku Saiha. Lounais-Suomi.

27.5. Tietokirjailijaluento Jyväskylässä: *Narrien laiva – Matka pieleen menneessä maailmassa*. Esiintyjänä Heikki Aittokoski. Yhteistyössä Jyväskylän kaupunginkirjaston kanssa. Keski-Suomi.

3.6. Vierailu Kustannusosakeyhtiö Tammeen. Uusimaa.

28.–29.8. Tiedon jano Kuopiossa. Esiintyjinä muun muassa Olli Salo, Ari Turunen, Timo Kalevi Forss, Veijo Tarukannel ja Japo Jussila. Yhteistyössä Tietokirjakiertue Tiedon janon ja Kulttuuriosuuskunta Sataman Tarmo kanssa. Pohjois-Savo.

8.9. Kuukausi-ilta Turussa: Jäsenten vapaamuotoinen tapaaminen joka kuukauden toisena tiistaina. Lounais-Suomi.

23.9. *100 merkittävää suomalaista tietokirjaa* -näyttelyn avajaiset Kotkassa. Esiintyjinä Jukka-Pekka Pietiäinen, Lasse J. Laine ja Terhi Pietiläinen. Kaakonkulma.

23.9. Kirjailijatapaaminen Mikkelissä. Esiintyjinä Anne Leinonen, Linda Lappalainen, Jussi Ilvonen, Susanna Kolehmainen ja Timo Tossavainen. Yhteistyössä Taiken kanssa. Etelä-Savo.

29.9. Tietokirjailijailta Porissa: *Vaikea sairaus teki minusta tietokirjailijan*. Esiintyjänä Antti Kuusisto. Lounais-Suomi.

5.10. Aluetilaisuus Tampereella: *Selviytyminen ja päätöksenteko kriiseissä*. Esiintyjinä Ville Kivimäki ja Pekka Visuri. Pirkanmaa.

13.10. Kuukausi-ilta Turussa: Jäsenten vapaamuotoinen tapaaminen joka kuukauden toisena tiistaina. Lounais-Suomi.

14.10. Villa Kiven Tietokirjailijailta Helsingissä: *Lasten- ja nuortentietokirjallisuus*. Esiintyjinä Marjatta Levanto, Salla Savolainen, Julia Vuori ja Eeva-Liisa Ryhänen. Uusimaa.

20.10. *100 merkittävää suomalaista tietokirjaa* -näyttelyn avajaiset ja aluetilaisuus Jyväskylässä. Esiintyjinä Jukka-Pekka Pietiäinen, Risto Isomäki ja Ari Elo. Keski-Suomi.

24.10. Aluetilaisuus Helsingin Kirjamessuilla: *Alalla tapahtuu & Kirjan vuoden 2015 kuulumisia*. Esiintyjinä Leena Majander-Reenpää, Jyrki Vainonen, Ilmi Villacis ja Laura Karlsson. Uusimaa.

27.10. Aluetilaisuus Hämeenlinnassa. Vieraana Linda Lappalainen. Kanta-Häme.

4.11. Villa Kiven Tietokirjailijailta Helsingissä: *Parisuhteet, rakkaus ja seksi*. Esiintyjinä Osmo Kontula, Emilia Vuorisalmi ja Eeva-Liisa Ryhänen. Uusimaa.

10.11. *100 merkittävää suomalaista tietokirjaa* -näyttelyn avajaiset ja kuukausi-ilta Turussa. Avajaisten esiintyjinä Joel Kuortti, Panu Rajala ja Lassi Saressalo. Lounais-Suomi.

12.11. *Olutta ja kirjallisuutta* -ilta Haminassa. Esiintyjinä Mika Rissanen ja Terhi Pietiläinen. Yhteistyössä Haminan kaupungin Vetovoimapaalveluiden kanssa. Kaakonkulma.

18.11. Aluetilaisuus Joensuussa: *Oppikirjallisuus*. Esiintyjinä Mervi Holopainen ja Leena Semi. Pohjois-Karjala.

1.12. Jäsentapaaminen Rovaniemellä. Vieraana Ari Elo. Lappi.

3.12. *100 merkittävää suomalaista tietokirjaa* -näyttelyn avajaiset ja aluetilaisuus Oulussa. Esiintyjinä Jukka-Pekka Pietiäinen ja Jonna Pulkkinen. Pohjois-Pohjanmaa ja Kainuu.

8.12. Aluetilaisuus Joensuussa: *Tietokirjailija ja menestys – kuinka minä sen tein*. Esiintyjänä William Doyle. Pohjois-Karjala.

8.12. Kuukausi-ilta Turussa: Jäsenten vapaamuotoinen tapaaminen joka kuukauden toisena tiistaina. Lounais-Suomi.

9.12. Annan päivän glögit Jyväskylässä. Esiintyjinä Jussi Jäppinen ja Anna Kallio. Keski-Suomi.

10.12. Aluetilaisuus Seinäjoella: *Miten Mannerheimin, Rytin ja Paasikiven kuva historiankirjoituksessa on muuttunut?* Esiintyjänä Pekka Visuri. Etelä- ja Keski-Pohjanmaa.

15.12. Aluetilaisuus Savonlinnassa: *Arktis avautui – tutkimusretkiä Siperiaan ja Lappiin*. Esiintyjinä Klaus Karttunen, Juhani Heiska ja Osmo Pekonen. Yhteistyössä Etelä-Savon tiedeseura ry:n ja Riihisaari – Saimaan luonto- ja kulttuurikeskuksen kanssa. Etelä-Savo.

16.12. Aluetilaisuus Savonlinnassa: *Päiväkirjojen kertomaa & Tuhat vuotta Saimaan maailmassa*. Esiintyjinä Matti Hakulinen ja Osmo Pekonen. Yhteistyössä Etelä-Savon tiedeseura ry:n ja Riihisaari – Saimaan luonto- ja kulttuurikeskuksen kanssa. Etelä-Savo.

Tietokirjailijavierailut ja tietokirjastipendit

Suomen tietokirjailijat ry rahoitti kevään ja syksyn 2015 aikana yhteensä 40 tietokirjailijavierailua lukioihin. Vierailut toteutettiin koulujen esittämien toiveiden mukaisesti valmiiksi annetun vierailijalistan pohjalta. Lauri Jäntin säätiön taloudellisella tuella valituille lukioille lähetettiin viisi vierailevan tietokirjailijan teosta tutustuttavaksi etukäteen.

Keväällä 2015 vierailun tekivät Tommi Aitio, Elina Grundström, Marjut Hjelt, Markus Hotakainen, Pirjo Hämäläinen, Anne Kuorsalo, Janne Könönen,

Elina Lappalainen, Ville Lähde, Olli Löytty, Mikko Majander, Tuomas Muraja, Tuulikki Pekkalainen, Petri Pietiläinen, Viljami Puustinen, Vesa Sisättö, Ari Turunen, Johanna Vesikallio, Harri Virolainen ja Jarmo Österman.

Syksyn 2015 tietokirjailijavierailijoita olivat Jaakko Heinimäki, Marjut Hjelt, Pirjo Hämäläinen, Satu Itkonen, Jyrki Kallio, Kristiina Koivunen, Elina Lappalainen, Ville Lähde, Tuomas Muraja, Hanna Nikkanen, Reeta Paakkinen, Viljami Puustinen, Tiina Raevaara, Maia Raitanen, Kai Sadinmaa, Pasi Saukkonen, Andrei Sergejeff, Martti Turtola, Pekka Valtonen ja Harri Virolainen.

Lauri Jäntin säätiö ja Suomen tietokirjailijat ry jakoivat keväällä 2015 yhteensä 100 Tietokirjastipendiä koululaisille tunnustukseksi siitä, että saajat ovat lukeneet aktiivisesti tietokirjallisuutta. Stipendien suuruus oli sata euroa, ja ne jaettiin koulujen kevättöuhlassa opettajien tekemien esitysten perusteella. Saajina olivat lukiolaiset ja peruskoulun 9.-luokkalaiset.

Lisäksi yhdistys järjesti Tietokirjallisuuden edistämiskeskuksen taloudellisella tuella kahdenkymmenen lasten- ja nuortentietokirjailijan vierailut kirjastoihin Kirjan vuoden tietokirjaviikon lauantaina 29. elokuuta. Vierailulla kävivät Maijaliisa Dieckman, Paula Havaste, Marjut Hjelt, Markus Hotakainen, Iiris Kalliola, Tuula Korolainen, Mervi Koski, Jukka Laajarinne, Liisa Lauerma, Marjatta Levanto, Martti Lintunen, Raili Mikkonen, Paula Moilanen, Mika Myllyneva, Reetta Niemelä, Maia Raitanen, Kerttu Ruuska, Eeva-Liisa Ryhänen, Leena Valmu ja Suvi Vehmanen.

TALOUELLINEN TOIMINTA- KERTOMUS 2015

Opetus- ja kulttuuriministeriö osti vuonna 2014 ensimmäistä kertaa keskitetyksi valokopiointiluvan lisäksi myös niin kutsutun digiluvan peruskouluille, lukioille ja ammatitoppilaitoksille. Näin digitaalisen kopioinnin osalta epäselvä tilanne poistui, sillä aikaisemmin vain osa kaupungeista ja kunnista oli hankkinut kouluille digiluvan.

Sen sijaan opetus- ja kulttuuriministeriö ei enää ostanut vastaavia lupia yliopistoille ja korkeakouluille, mikä oli ymmärrettävä linjanvalinta, koska yliopistot ja korkeakoulut ovat nykyisin säätiöitä, eivät valtion laitoksia. Tässä tilanteessa Kopoisto solmi keskitetyt luvat yliopistoja edusta-

van UNIFI:n ja ammattikorkeakouluja edustavan Arenen kanssa.

Kaikki tämä osoittaa, että suomalaiset päättäjät haluavat turvata oikeudenhaltijoiden toimintaedellytyksiä. Tieto- ja oppikirjailijoiden tulot muodostuvat monesta pienestä purosta, tekijänpalkkioista, lainauskorvauksista, kopiointikorvauksista ja apurahoista.

Vuosi 2015 oli Suomen tietokirjailijat ry:n historian taloudellisesti menestyksekkäin vuosi. Näin voidaan sanoa toisena vuonna peräkkäin. Jäsenmäärä kasvoi, ja jäsenmäärätulot ylittivät hiukan budjetoidun. Jäseniä oli 31.12. kaikkiaan 3 113.

Kopiosto tilitti yhdistykselle valokopiointikorvauksia lähes 2,8 miljoonaa euroa. Valokopiointikorvausten määrät ovat kuitenkin laskussa. Tämä tulee näkymään vuoden 2016 valokopiointituoitoissa. Kustantajajärjestöjen ja tekijäjärjestöjen sopimus tietokirjallisuuden valokopiointikorvausten jakosuhteesta on voimassa vuoteen 2021 saakka.

Digitaalisen kopioinnin korvauksia saatiin vuonna 2015 lähes 480 000 euroa. Näin ollen yhdistykselle tilitettiin kopiointikorvauksia yhteensä lähes 3,3 miljoonaa euroa. Tulobudjetti ylittyi reilusti, sillä budjettia laadittaessa oli jo varauduttu kopiointikorvausten merkittävään laskuun, mikä siis tapahtuu vasta 2016. Ylijäämät rahastoidaan tulevien vuosien käyttöä varten.

Yhdistys sai valtionavustusta 50 000 euroa. Sen käyttötarkoituksena oli "tieteen ja yhteiskunnan vuorovaikutuksen tukeminen: selvitys ja tutkimushankkeet". Tässä tarkoituksessa yhdistys julkaisi teoksen *LAATUA! Oppimateriaalit*

muuttuvassa tietoympäristössä ja käynnisti oppimateriaalien historiaa käsittelevän uuden kirjahankkeen. Myös muita tutkimuksia ja selvityksiä tehtiin.

Yhdistyksen taloutta ja sijoitustoimintaa hoiti vuonna 2015 yhdistyksen taloudenhoitaja, toiminnanjohtaja Jukka-Pekka Pietiäinen, joka raportoi yhdistyksen talousvaliokunnalle ja hallitukselle.

Yhdistyksen varojen sijoittamisessa tehdään matalariskisiä, lähinnä korkopainotteisia ratkaisuja. Huomattava osa sijoituksista on määräaikaistalletuksia. Korot olivat alhaalla. Sijoitusvuosi 2015 oli talouslaman leimaama ja epävarmuuden sävyttämä, vaikka osakurssit välillä nousivatkin. Yhdistys sai sijoitustuottoja lähes 90 000 euroa sijoitusten oikea-aikaisten lunastusten vuoksi. Tämä on uusi ennätys.

Apurahoja yhdistys jakoi lähes 2,3 miljoonaa euroa, mikä on sekin uusi ennätys. Apurahojen määrä pyritään pitämään korkeana myös tulevi-

na vuosina, vaikka ko-piointikorvaukset vähenevät merkittävästi. Tarvittaessa yhdistys purkaa rahastojaan.

Muuten budjetti piti hyvin. Matkakulujen ylitys johtuu siitä, että yhdistyksen toiminta on ollut aiempaa vilkkaampaa, ja yhdistyksen tilaisuuksien osallistujamäärät ovat kasvaneet. Kuusipäiväinen Tietokirjailijan kurssi toteutettiin kolmatta kertaa, ja uusia koulutuspäiviä otettiin ohjelmaan.

Vuonna 2015 yhdistyksen uutena työryhmänä aloitti lasten ja nuorten tietokirjallisuuden asemaa pohtiva työryhmä. Kirjahankkeiden kirjoittajapalkkiot olivat myös merkittävä menoerä, samoin koulutuspäivien ohjaajien palkkiot.

Aluetoiminta oli vuonna 2015 ennennäkemättömän vilkasta. Sidosryhmien kanssa tehtiin entistä enemmän yhteistyötä ja järjestettiin useita tilaisuuksia. Yhdistys on haluttu yhteiskumppani, ja hyvän taloudellisen tilanteen vuoksi yhdistyksellä oli varaa kantaa oma osuutensa yhteistyöhankkeiden menoista.

Yhdistys osallistui edelleen aktiivisesti kansainväliseen yhteistyöhön, mistä syntyi matkakuuluja. Yhdistys tukee erityisesti European Writers' Councilin toimintaa. Yhdistyksen entinen puheenjohtaja Pirjo Hiidenmaa oli tämän Euroopan kirjailijajärjestöjen yhteenliittymän puheenjohtaja kesään 2015 saakka. Yhdistys osallistui myös Baltic Writers' Councilin ja International Authors Forumin toimintaan.

Tietokirjallisuuden edistämiskeskus on Suomen tietokirjailijat ry:n hallinnoima rahasto, joka tukee tietokirjallisuuden alaan liittyvää yleishyödyllistä toimintaa. Vuonna 2015 edistämiskeskus sai tietokirjallisuuden kopiointikorvauksia hiukan yli 280 000 euroa.

Varoista rahoitettiin vuonna 2015 muun muassa Warelius-palkinnot ja eräitä muita palkintoja. Helsingin yliopistoon perustetun tietokirjallisuusprofessorin rahoitukseen osoitettiin 100 000 euroa. Suunnista kirjaan -tapahtuman myötä 8 000 koululaista pääsi Tietokirjallisuus-

den edistämiskeskuksen tuella Helsingin Kirjamessuille.

Tietokirjallisuuden edistämiskeskuksen vuoden 2015 uusista varoista jäi tulevina vuosina yleishyödylliseen toimintaan käytettäväksi 31 902,39 euroa, jotka rahastoidaan.

Yhdistyksen varsinaisen toiminnan ylijäämä oli vuonna 2015 digikorvausten ansiosta 473 253,19 euroa. Hallitus esittää, että ylijäämä siirretään Tietokirjarahastoon, josta se voidaan purkaa tulevina vuosina apurahoihin ja muuhun jäsenistöä hyödyttävään toimintaan.

Yhdistyksen jäseniä ja toimiston väkeä syyskokouksessa marraskuussa Helsingissä. Kuva Linda Lappalainen.

Suomen tietokirjailijat ry

Tieto- ja oppikirjailijoiden kulttuuri-, ammatti- ja edunvalvontajärjestö Suomen tietokirjailijat ry edistää suomalaista tietokirjallisuutta, valvoo tietokirjailijoiden tekijänoikeudellisia ja taloudellisia etuja, tukee tietoteosten kirjoittajia ja edistää jäsentensä ammattitaitoa ja -etiikkaa.

Yhdistys on perustettu vuonna 1983, jolloin Tietokirjailijain Liitto ja Oppikirjantekijät ry yhdistettiin yhdeksi järjestöksi. Yhdistykseen kuuluu muun muassa yleisten tietokirjojen, oppikirjojen, oppaiden, sanakirjojen ja tietokirja-artikkeleiden kirjoittajia.

Suomen tietokirjailijat ry:n toimintaa johtaa kymmenhenkinen hallitus, jonka jäsenet valitaan kolmivuotiskausiksi syyskokouksessa. Perustoimintaa hoitaa kuuden työntekijän toimisto yhdessä hallituksen, toimikuntien ja työryhmien kanssa.

Mariankatu 5, 3. krs | 00170 HELSINKI
09 4542 250 | toimisto@suomentietokirjailijat.fi
www.suomentietokirjailijat.fi

suomentietokirjailijat

@Tietokirjailija